

**Proslavimo 50. obletnico
oktobrske socialistične re-
volucije. Obnovimo partij-
ske izkaznice za leto 1968.**

Spedin. in abb
post. Gruppo II.

Tajništvo tržajske federacije KPI je sklenilo, da bo počastilo spomin pokojnega tovariša Ivana Regenta, na posebni svečani komemoraciji.»

Rezultati "načrtov" CIPE

Manj zaposlenih kot lani - Premeštljive delavcev - Negotovost

8. oktober 1966 bo v zgodovini tržaškega delavskega gibanja ostal zapisan kot dan velikega boja za ohranitev tržaškega gospodarstva

Kljub temu, da je nam vsem v živem spominu to, kar se je tega dne odigralo na tržaških ulicah, se nam zdi potrebno omeniti te dogodke, tudi zato, ker dejstva sama potrjujejo, da so tržaški delavci imeli prav tudi tedaj, ko so stopili na ulice ter javno izpričali, da ne soglašajo z načrti tistih, ki hočejo gospodarstvo mesta še bolj okrniti.

Kot je znano je medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje tedaj odločil, da «preuredi» državno ladjedelsko industrijo. Med drugim je odločil, da tržaško ladjedelnico Sv. Marka spremeni v arzenal za popravilo starega ladjevja. Prav ta odločitev je naletela na najhujši odpor.

Po osmoškotbrskih dogodkih so razni prvaki vladajočih strank, v prvi vrsti demokristjani, poskušali prepričevati javnost o tem, da bodo odločitve medministrskega odbora «odprle pozitivne perspektive za bodočnost Trsta», da bo «zajamčena zaposlitev delavcev» ter da bo Trst še nadalje ohranil «tradicije obmorskega mesta». Skratka, so zatrjevali, da bodo razmere tudi po prenehanju prave ladjedelske dejavnosti, ostale take kot so bile oktobra 1966.

Tudi socialisti so ocenili odločitve medministrskega odbora kot «pozitivne». Dejali so, da ladjedelnica Sv. Marka ne bo izgubila temveč da bodo v njej še naprej gradili ladje in bo število zaposlenih ostalo nespremenjeno. Glasilo «Avanti Trieste» je dne 16. novembra 1966 zapisalo, da ladjedelnica Sv. Marka ne bo zamrla in da vsekakor nobena sprememba v zvezi z vladnimi načrti ne bo uresničena pred letom 1970. V pričakovanju zgraditve nove tovarne IRI-FIAT bo vse ostalo nespremenjeno in ladjedelnica Sv. Marka lahko računa na no-

va naročila vsaj za nadaljnja tri leta. Neki prvak PSU je tedaj celo dejal, da so spričo novih odločitev «lahko razočarani samo kratkovidneži in skrajneži».

Komunisti niso bili ne kratkovidneži in ne razočarani. Predvidevali so in obsodili nezanimanje za ladjedelsko industrijo, vselej so vztrajali pri zahtevi, naj se ladjedelsko industrijo posodobi in okrepi in naj se celotnemu pomorskemu gospodarstvu zagotovi nov razvoj.

Ni minilo niti enajst mesecev po osmoškotbrskih dogodkih — za komuniste so bili to meseci neprestanih bojov, zakaj ljudski boj ni prenehal — ko je pokrajinski odbor demokristjanske stranke prišel do tega, da je poudaril «nujnost večje zavzetosti s strani IRI in zainteresiranih družb pri konkretiziranju raznih načrtov». Demokristjansko vodstvo se je zaustavilo zlasti pri nujnosti, čimprej zgraditve tovarne IRI-FIAT, zagotovitve dela v Arzenalu - Sv. Marko in zagotovitve zaposlitve delavcev.

Sedaj mineva eno leto od osmoškotbrskih dogodkov, minilo je leto od odločitev v zvezi z reorganizacijo industrijskega sektorja, minilo leto od velikih obljub. Nikjer ni viden najmanjši korak, ki bi zaskrbljeno javnost lahko pomiril. Mnogo se je govorilo o tovarni motorjev IRI-FIAT. Toda vse je še v oblakih. Ovržen je bil načrt, ki je predvideval postavitev omenjene tovarne ob Ospu-Orehu. Kasneje so govorili, da bo omenjena tovarna nastala na področju dolinske občine in še kasneje, da bo ta tovarna stala pri Proseku. O vsem tem se je, seveda, samo govorilo, kajti v zadnjih dvanajstih mesecih so napredovali samo negativni ukrepi, premestitve, redukcije. Krčenje števila zaposlenih se je že začelo. 30. junija 1967 je bilo 2294 zaposlenih manj, kot ob istem mesecu leta 1966.

Položaj ni brezizhoden, seveda pod pogojem, da se upošteva stvarnost. Tovarna «Grandi Motori» je bila obljubljena. Ta tovarna mora biti zgrajena na Tržaškem.

Konkretna solidarnost z narodom, ki se junaško bori proti imperializmu

Kri za vietnamske partizane

«Darujem kri za Vietnam je bilo geslo tisočev mladincev, ki so iz raznih krajev Italije prispeli na Debeli rtič pri Ankaranu, 23. in 24. septembra. Sodobno opremljene ekipe iz Slovenije so imele polne roke dela. Kri je oddalo okoli tisoč oseb. (Gornja slika je bila posneta v mladinskem okrevališču na Debelemu rtiču, kjer so delale specializirane ekipe za odvzem krvi)

V soboto in nedeljo, 23. in 24. septembra je bila v mladinskem okrevališču na Debelem rtiču pri Ankaranu velika solidarnostna akcija v prid vietnamskim partizanom. Akcija za darovanje krvi za vietnamske partizane, akcija, ki sta jo organizirali Zveza komunistične mladine Italije in Zveza mladine Slovenije, je popolnoma uspela. Na tisoče ljudi iz naše dežele in raznih pokrajin severne Italije je prišlo na Koprsko za to, da izpriča vzajemnost z vietnamskim ljudstvom, ki se bori za svojo svobodo in neodvisnost. Čeravno so ekipe za odvajanje krvi intenzivno delale celo do poznih večernih ur, niso mogle ustreči želji vseh krvodajalcev. Prav zaradi tega, ker je bilo jasno, da ne bo moč ustreči vsem, je bilo dogovorjeno, da bodo imeli prednost tisti, ki so prišli iz oddaljenih krajev. In teh je bilo mnogo. Najštevilnejša skupina je prišla iz pokrajine Modena. Nad 200 ljudi. Iz Reggio Emilie jih je prišlo okrog 80, mnogo jih je bilo iz Milana, Bologne, Firenc. Ni jih bilo mogoče prešteti. Prišla je tudi skupina mladincev iz dežele Aosta. V skupini so bili Italijani in Francozi. Tudi

Furlanija se je častno izkazala. Prišli so mladinci iz Ogleja in Cervinjana, torej iz področij, ki so podvržena nesmiselnim vojaškim služnostim, a tudi iz Trbiža in drugih predelov videmske pokrajine. Značilna je bila tudi udeležba iz Avstrije. V skupini so bili nemško govoreči meščani iz Celovca in slovensko govoreči Avstrijci iz Borovelj. S Tržaškega in Goriškega je bilo poleg mladine tudi mnogo bivših partizanskih borcev in antifašistov, Slovencev in Italijanov.

Predolgo bi bilo kronološko naštevaje vseh podrobnosti, ugotavljanje od kod vse so prišli krvodajalci. Sicer pa to ni niti toliko važno, važno je to, da so prišli, da so konkretno izrazili svojo solidarnost z vietnamskimi partizani.

Mladina, ki je dala pobudo za to sijajno akcijo zasluži vse priznanje. To priznanje je temoblj utemeljeno tudi zato, ker je pobudo do podrobnosti sijajno izvedla.

V nedeljo je bila na športnem igrišču v Koprju javna manifestacija. Govorila sta predstavnika mladinskih organizacij iz Italije in Slovenije. Sodelovala sta tudi znani pevski zbor Srečko Kosovel iz

Ajdovščine, ki je naslednik nekdanjega partizanskega pevskega zbora, in pa neka skupina italijanskih pevcev, ki izvajajo tako imenovane protestne pesmi, ter pesmi proti vojni.

Tajnik Zveze mladine Slovenije in tajnik Zveze komunistične mladine iz Trsta — Franc Rogelj in Dario Supancich — sta v svojih govorih poudarjala pomen akcij proti vojni v Vietnamu in konkretne solidarnosti z vietnamskim ljudstvom.

Vsem, ki so darovali kri za vietnamske partizane in vsem, ki so se udeležili manifestacije v Koprju ter tistim, ki so kakor koli prispevali k uspehu te humane pobude, gre topla zahvala.

Proces proti tržaškim delavcem

Solidarnost komunistov

V sredo, 27. septembra je bila na tržaški preturi sodna obravnava proti 74 osebam, ki so bile obtožene, da so se udeležile «nedovoljne manifestacije» 8. oktobra lani, ko so tržaški delavci protestirali proti ukrepom vlade glede ukinitve dejavnosti ladjedelnice Sv. Marka.

Kot je znano je bilo med omejeno demonstracijo aretiranih več kot 500 oseb. Znano je tudi kako je prišlo do aretacij, pa tudi do neredov. Prav tako je še vsem Tržačanom v živem spominu silni oddelkov, ki so prišli iz drugih mest.

Ze mnogokrat je bilo poudarjeno, da so bile aretacije nesmiselne, obtožbe pa brez vsake resne podlage. To je pokazala tudi sodna razprava preteklo sredo. Tudi policisti, ki so prišli na razpravo kot obtežilne priče niso imeli konkretnih dokazov. Zato je že sam tožilec predlagal «zmerne kazni» ali pa cprostitve. In res, obsojenih je bilo le nekaj obtožencem, najhujša kazen pa je en mesec zapora.

Toda neglede na to je treba poudariti, da je bil proces povsem neumestno. Treba je namreč upoštevati okoliščine, v katerih je prišlo do demonstracij 8. oktobra in ozračje, ki je tistega dne vladalo v

Trstu, kjer so delavci, in rekli bi skoraj vsi meščani, potrdili, da zavračajo namere glede usode ladjedelnice Sv. Marka.

Vodstvo tržaške federacije KPI je v zvezi z razsodbo, ki jo je izrekla tržaška pretura proti 40 osebam «krivih nedovoljenega zborovanja», ker so 8. oktobra lani izrazili svoj odpor proti sklepom CIPE, ki so odredili konec tržaške ladjedelske industrije, izreklo svojo bratsko solidarnost z obsojenimi.

Tržaški komunisti poudarjajo, da je še vedno veljaven pomen velike enotne bitke, v kateri so bili lani združeni vsi delovni sloji tržaškega mesta.

Velike moralne vrednote 8. oktobra 1966 ne more zbrisati nobena obsodba temveč bo ostala simbol pravičnega in upravičenega protesta tistih, ki ljubijo svoje mesto in ne nameravajo sprejeti njegovega gospodarskega propada.

V pričakovanju ponovnega procesa tržaški komunisti poudarjajo nujsnost budne enotnosti, ki naj dokaže vladi levega centra, da Tržačani ne odstopajo od boja za obrambo ladjedelnice Sv. Marka.

Vlada naj ve, da je moč zagotoviti Trstu vlogo, ki je bila vselej njegov ponos.

Pogled na skupino mladine, ki se je udeležila velike manifestacije solidarnosti z vietnamskim ljudstvom, ki je bila v nedeljo 24. septembra na športnem igrišču v Koprju

stvom. «Jugoslovanska mladina je z velikim zadovoljstvom sprejela pobudo Zveze komunistične mladine Italije za zbiranje krvi za borce Vietnama in da tako skupaj z vso napredno mladino sveta sodeluje v pravični borbi vietnamskega ljudstva. S tem dokazujemo svojo veliko internacionalistično solidarnost in zavest, ki je značilna za mladih vsega sveta.» Tako je poudaril v svojem govoru Franc Rogelj, ki je svoje izvajanje zaključil z besedami: «Prepričani smo, da to ni zadnja skupna akcija, saj taki dogodki, ob katerih pride do številnih stikov ter izmenjave mnenj in izkušenj, izhajajo iz skupnih splošnih interesov mladih ljudi obeh dežel in jih tudi vključujejo v skupna prizadevanja vsega naprednega človeštva.» Dario Supancich iz Trsta je med drugim, potem ko se je zahvalil mladini Slovenije, ki je omogočila darovanje krvi za vietnamske partizane in potem ko se je zahvalil vsem tistim, ki so iz Italije prišli na Koprsko za to, da darujejo svojo kri za vietnamske partizane, govoril o pomenu borbe vietnamskega ljudstva, ki zahteva svojo svobodo in neodvisnost in o pomenu prispevka, ki ga mladina daje temu pravičnemu boju.

Ob petdesetletnici oktobrske socialistične revolucije

Ruski delavci, kmetje in vojaki so zdrobili verige suženjstva

Tovariš Ivan Regent je mnogo pisal. Svoja dela je objavljaval v številnih delavskih časopisih in revijah. Izbor člankov je pred nekaj leti izdala Cankarjeva založba v Ljubljani. Trem knjigam, v katerih so zbrani Regentovi članki, se bo pridružila še četrta, katere žal ni dočkal.

Članek, ki ga objavljamo, je bil prvič objavljen v tržaškem »Delu« 7. novembra 1921. Čeravno je bil ta članek napisan štiri leta po oktobrski socialistični revoluciji in se torej nanaša na dobo kontrarevolucionarnih poskusov, je v glavnem njegova vsebina še vedno aktualna.

Zgodilo se je na dan 7. novembra 1917, da je ruski delavec, v družbi z ruskimi kmeti, vojaki in mornarji zdrobil verige svojega tisočletnega suženjstva; zrušil kapitalistično državo, ki je tvorila stroj nečloveškega izkoriščanja, katerega mu je bilo podvrženo; premagal in potlačil vse pijavke in parazite, ki so se brezdelno redile na sicer izmožganem, toda zdravem telesu ruskega delovnega ljudstva; si ustanovil s svojo sovjetsko organizacijo solidno trdnjavo v obrambo vseh ponižanih in razžaljenih ter napovedal v imenu proletariata vsega sveta neizprosno boj vsem izkoriščevalcem in vsem, ki jim je na tem, da ovirajo zmago proletarske, komunistične revolucije. Obenem je pa ruski proletariati s svojim resnim in energičnim nastopom ter s svojim žrtvovanjem pokazal vsemu mednarodnemu proletariatu pot, ki edina vodi do gotove in trajne zmage.

Ruskemu proletariatu pa ni bilo dano, da bi smel uživati v miru sadove svoje zmage in da bi smel posvetiti vse svoje neizčrpne sile proizvodnji in ureditvi notranjih razmer svojih proletarske države. Kapitalistična buržoazija, ki ne dovoli niti lačnemu očetu, kadar se polasti skorjice kruha zase in za svoje gladne otroke, ni mogla odpustiti ruskemu proletariatu, da je odpravil privatno lastnino vseh proizvodnih sredstev in uničil vse srednjeveške politične in gospodarske ustanove, ki tvorijo temelj kapitalistične nadvlade in kapitalističnega izkoriščanja v vseh »demokracijskih« državah sveta.

Ruskemu revolucionarnemu proletariatu, ki je uresničil svetopisemski rek: »Kdor ne dela, naj tudi ne je« in ki je določil za svojo sovjetsko organizacijo pravilo, da kdor izkorišča, nima pravice do besede v družbenih zadevah, so napovedali boj v imenu »demokracije«, v imenu tiste buržoazne »demokracije«, ki je že sama po sebi krivica, ker daje enake pravice delavcu in izkoriščevalcu, in ki je krivica vseh krivic, ako pomislimo, da ni meščanska »demokracija« nič drugega ko prazna beseda, s katero opravičuje buržoazija svojo nadvlado, svojo diktaturo in vse zlo, ki ga počenja vsak dan nad tistim delom človeštva, ki dela in ustvarja bogastvo sveta. Ali ruski boljševiki, katerim je izročil ruski proletariati ovdstvo svoje revolucije, se niso ustrašili »svetlinje meščanske demokracije« in niso poslušali sirenskih glasov menjševikov (menjševiki so bili reformisti, tako pa so jih imenovali na socialdemokratskem kongresu leta 1905, na katerem so ostali v manjšini. Op. avtorja.) in drugih socialnih demokratov, ki so bili bolj zaljubljeni v teorijo meščanske demokracije kot v resnično zmago socialistične revolucije. V desetih tednih od dne, ko je prevzel vso politično oblast v svoje roke in jo izročil sovjetom, je utrdil ruski proletariati uspehe svoje revolucije na način, da je dne 5. januarja 1918 razpusil tisto karikaturo konstituantne, ki je imela namen, da zada

v imenu demokracije smrtni udarec prvi veliki proletarski revoluciji.

Boj, ki so ga napovedali ruski sovjetski republiki domači fevdalci, domači buržuji, demokratje, kadeti, socialni revolucionarji (kadeti so bili člani ruske konstitucionalne demokratske stranke, socialni revolucionarji pa so bili člani malomščansko demokratske stranke. Op. avtorja) in menjševiki, je bil le slab in ponesrečen začetek. Ruski proletariati se je moral pripraviti na težje in žalostnejše poskuse. Luč, ki je prihajala iz Rusije, je bila prelepa in premočna za teme vane oči buržoazije. Kapitalizem je moral poskusiti vsa svoja bogata sredstva, da jo ugasi in da pokoplje z njo vse upe mednarodnega revolucionarnega proletariata.

Strnjenost pod zastavo revolucije

V svoji slepi jezi, ki ne pozna ne meja ne prizanašanja, je organizirala mednarodna buržoazna reakcija proti sovjetski republiki tisti za vedno prekleti obroč gladi, s katerim je hotela izolirati ruski proletariati od vsega ostalega sveta; hotela je tako onemogočiti ruski ljudstvu, da bi organiziralo svoje zaradi dolge vojne zrahljane gospodarske organizme, in je hotela povzročiti med delavskimi in kmečkimi množicami tisto neskočno bedo in pomanjkanje, katero je junško ljudstvo v neizrekljivem trpljenju dejansko tudi prestalo.

Mednarodna buržoazna reakcija je skušala na ta način uničiti odporno silo ruskega proletariata, proti kateremu je pripravljala vojaške napade.

In vojaški napadi so se kmalu zatem tudi pričeli. Od vsepovsod so vstali po mednarodnem kapitalizmu plačani generali s svojimi oboroženimi bandami in od mednarodnega kapitalizma odvisne države in države. Sovjetsko Rusijo, ki jo je že obdal blok gladi, so kaj kmalu obdali tudi z železnim in ognjenim obročem. Ruska revolucija je preživljala tedaj svoje najstrašnejše ure. Položaj je bil vseskozi kritičen. Bil je to začetek tragičnega dvoboja med dvema večno si nasprotujočima silama. Boj med revolucijo in reakcijo. Tedaj se je zgodilo, da se je od pomanjkanja in od bede izčrpani, neorganizirani in za tak silen boj nepripravljeni ruski proletariati strnil kot en sam mož pod zastavo revolucije in pričel v imenu te svete zastave sam proti buržoaziji vsega sveta boj za življenje ali smrt, katerega je bil in izbojeval z junškim srcem borilca, ki mu je ljubše za sveto stvar častno umreti, kakor nečastno kot suženj pod soncem živeti.

Podkupljene armade buržoazne reakcije so bile premagane in razkrojene, revolucionarna Rusija je bila rešena in z njo je bila rešena tudi revolucija mednarodnega proletariata.

Reakcija je pač čutila silni udarec, toda naravno je, da ni odnehal. Plen je predragocen in zver bi ga kaj rada dobila v svoje kremp-

lje. Kar se ji ni posrečilo do sedaj na grd način, se nadeja, da bo dosegla z lepimi manirami. Pričela je izrabljati ruske in tuje socialdemokratske emisarje v ta namen, da dela po njih zgago med ruskim delavcem in ruskim kmetom ter zbujajo nezadovoljstvo nasproti sovjetom. Organizirala je vse polno časopisnih agencij, ki imajo namen, da trosijo o sovjetski Rusiji najstrašnejše laži ter vzbujajo nezaupanje proletariata do sovjetskega režima. In kakorkoli je res, da opravljajo ta nehvaležni posel povsod gospodje socialni demokratje, je tudi res, da ni zaleglo to delo do danes prav nič. Proletariati ve predbro, da bi bil poraz ruske revolucije poraz vsega mednarodnega proletariata.

V carski Rusiji so delavci in kmetje živeli in delali kot sužnji. Vsak poskus upora proti krivicam je bil zadušeno v krvi ali pa z izgnanstvom. Šele oktobrska revolucija je omogočila, da je proletariati zdrobil verige svojega tisočletnega suženjstva. (Na sliki: delavci v neki petrograjski livarni leta 1899)

Odmev in podpora

Od prvih začetkov organiziranega delavskega gibanja je bila proletarska solidarnost interesov in smotrov pomembna prvina razrednega boja. In kolikor bolj vsestransko je bil angažiran proletariati neke države, kolikor resnejše je njegov boj ogrožal temelje buržoazne države in družbe, toliko močnejša in bolj organizirana je bila podpora delavcev drugih držav. To se je pokazalo zlasti v času velikih razrednih bojev, kot so bile oborožene vstaje pariških komunarcev, ruskih boljševikov, kitajskih proletarcev, španskih antifasistov itd. Popolnoma razumljivo je, da se je ta politična solidarnost do kraja razvnela ravno v času proletarskih revolucij, ko je boj proletariata hkrati slabil domačo buržoazijo in mednarodni kapitalizem.

Raznovrstnost proletarskih solidarnostnih akcij se je pokazala zlasti v obdobju zmage in konsolidacije oktobrske revolucije. Le-ta je po vsem svetu v raznih družbenih plasteh vzbujala navdušenje in pripravljenost podpreti ruski proletariati, bila pa je tudi močna spodbuda za boj zatiranih in brezpravnih na evropskem, azijskem, afriškem in ameriškem kontinentu.

Razumljivo je bilo navdušenje, s katerim je proletariati vsega sveta pozdravil zmago revolucije in ustanovitve sovjetske republike kot oživiljenje proletarske demokracije. Navzlic temu, da so se buržoazne vlade na vso moč trudile, da bi pred svojimi narodi prikrije revolucionarna dogajanja v Rusiji, kljub laži plačnega tiska je resnica o zmagoviti revoluciji prodirala.

Ustvaritev možnosti za boj proletariata v drugih državah

Ta zmaga je ustvarila ugodnejše možnosti za boj proletariata v drugih državah. »S tem, da se bojuje mo za socializem v Rusiji, se bojujemo za socializem na vsem svetu« — je zapisal Lenin 1918. leta — in ko smo izvedli revolucijo v Rusiji, smo s tem okrepili proletariati, oslabili pa buržoazijo vsega sveta.« Po drugi strani so množične protivojne demonstracije in stavke v vrsti vojskujočih se držav, nato pa izbruh revolucije na Finskem, v Avstriji, Nemčiji in na Madžarskem jemale moč domači kontrarevoluciji, ji onemogočale, da bi se pridružila mednarodni intervenciji pro-

ti sovjetski Rusiji, in priklepale del vojaških sil Antante na ta nova žarišča revolucije. Domačo buržoazijo in mednarodni imperializem so slabile proletarske akcije in boji v Italiji, Franciji, na Japonskem, v Združenih državah in še v vrsti drugih držav.

Evropski proletariati je v svojem boju uporabljal revolucionarne izkušnje ruskega proletariata, geslo o sovjetih in sovjetski oblasti kot »novem tipu demokracije«, kot »obliki upravljanja države brez buržoazije in proti buržoaziji« (Lenin), pa so vzklikali in uresničevali ne samo v državah, v katerih se je vnela revolucija, temveč tudi tamkaj, kjer kapitalistična kriza ni udarila na dan z vso ostrino in so bila zavoljo tega razredna protislovja dokaj slabejša.

Ustanovitve sovjetov delavskih, vojaških in kmečkih deputatov v več evropskih državah je dokazala jasne revolucionarne tendence, na kar je opozarjal tudi Lenin: »Sovjetsko gibanje ni več ruska oblika proletarske oblasti, postalo je postojanka mednarodnega proletariata v njegovem boju za oblast.«

Revolucionarna gibanja, katerih nasledek so bile oborožene vstaje, politične in ekonomske stavke, množična zborovanja in demonstracije, so slabila sile mednarodnega imperializma in olajšale silam ruske revolucije, da so jo uspešno branile pred domačo in tujo reakcijo. V času najhujšega pritiska intervencionistov je evropski proletariati julija 1919 organiziral najbolj množično mednarodno akcijo proletarske solidarnosti za obrambo sovjetskih republik v Rusiji in na Madžarskem. Četudi te mednarodne akcije niso mogli izpeljati v vseh evropskih državah, je bila vendarle prva, ki so jo istočasno izvedli v precejšnjem številu držav s splošno stavko in demonstracijami.

Za obrambo sovjetske Rusije je mednarodni proletariati iznašel razne oblike: od protivojne agitacije v vojski, od razrednega boja, ki ga je vsilil svoji buržoaziji, od javnih obtožb in razkrinkavanja imperialističnih načrtov svojih vlad pa do raznovrstnih oblik oviranja imperialističnih sil, da bi vojsko intervencionistov oskrbovale z vojnimi potrebščinami. V državah, katerih

(Nadaljevanje na 4. strani)

Gospoda je v carski Rusiji živela v največjem razkošju. Socialistična revolucija je zatrla parazite, ki so se brezdelno redili na zdravem telesu ruskega naroda. (Na sliki: banket na dvoru nekega kneza)

Iz goriške pokrajine

Nova avtomobilska cesta velika pridobitev za Gorico

Problem avtomobilske ceste Vilese-Gorica-Ljubljana prehaja v novo obdobje. Jugoslovanske oblasti so določile, naj bi nova cesta prečkala državno mejo v bližini Nove Gorice. To odločitev so na Goriškem nestrpnost pričakovali.

Kaže, da je tudi vprašanje financiranja na dobri poti, četudi ni še dokončno rešeno. Zato lahko z optimizmom pričakujemo uresničitev tega velikega dela, ki lahko pomeni važen korak naprej na poti k pozitivni gospodarstva na Goriškem.

Gorica se že dolgo poteguje za to, da bi nova prometna žila za povezavo Padske nižine s področji Podonavja in Balkana, bila speljana po njenem ozemlju. Že sedaj blagovni promet preko mednarodnega bloka pri Rdeči hiši presega pol milijona ton in upati je, da bo do konca leta dosegel 700.000 ton. K temu je treba prišteti tudi promet, ki se odvija po železnici.

Toda za večjo ekspanzijo so potrebne nekatere infrastrukture, ki jih Gorica že dolgo pričakuje. V prvi vrsti je potrebna omenjena avtomobilska cesta, nato pa ureditev železniške povezave med Gorico in Novo Gorico, tako da se bo blagovni promet razvijal ne le z Jugoslavijo temveč tudi z drugimi za-

lednimi državami, v prvi vrsti z Madžarsko, Romunijo in Češkoslovaško. To so komunisti vedno zahtevali.

Potrebno je tudi okrepiti carinske urade ter urediti obsežna parkirna mesta za tovorne avtomobile.

Komunisti so predlagali tudi ustanovitev urada za mednarodni promet, ki naj bi med drugim nudil pomoč gospodarstvenikom.

Ovire v tem pogledu so vedno bile političnega značaja. V prvi vrsti te ovire povzročajo vojaške služnosti. Zaradi teh služnosti je bil tudi načrt za gradnjo avtomobilske ceste mnogokrat spremenjen. Tudi zahteva po odprtju novih mejnih prehodov zadeva ob iste težave. Na neko vprašanje, ki je s tem v zvezi, in ki sta ga predložila deželna svetovalec Jože Jarc in Fulvio Bergomas, je prišel odgovor, iz katerega je razvidno, da tudi zunanje ministrstvo nasprotuje odprtju novih mejnih prehodov na Goriškem. To pa zato, ker »ni še dokončno rešeno vprašanje meja med Italijo in Jugoslavijo«.

Se enkrat se izkazuje, da prihodnost Goriške ne bo gotova dokler se ne bosta spreminili zunanja in vojaška politika vlade levega centra.

Mednarodno tekmovanje pevskih zborov

Po mednarodnem srečanju pisateljev je bilo v Gorici še drugo pomembno srečanje, tekmovanje pevskih zborov. To je bila že šesta tovrstna prireditev.

Letošnje tekmovanje je bilo toliko bolj pomembno, ker se ga je prvič udeležil tudi en zbor iz Češkoslovaške. Prejšnja leta so nastopali zbori iz Italije, Jugoslavije in Avstrije.

Ta pomembna kulturna prireditev v Gorici, katero je društvo »Seghizi« prvič organiziralo l. 1961, zajema iz leta v leto širši obseg, pa tudi pomen. Prihodnje leto bo prireditev še večja saj sta najavljena še dva zbora, eden iz Bolgarije in eden s Holandskega.

Gorica v resnici postaja središče prijateljstva in sodelovanja med narodi ter daje pomemben doprinos stvari medsebojnega spoznavanja in stvari miru.

Na letošnjem tekmovanju je bil »Kühnity Smešny Sbor« iz Prage prvi v kategoriji mešanih zborov in v kategoriji moških zborov za polifonijo, v folklorni kategoriji pa se je uvrstil na drugo mesto. Akademski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane je bil prvi v končni uvrstitvi v folklorni kategoriji, v kategoriji mešanih zborov pa je zasedel drugo mesto. Zbor »Vasilij Mirk« s Proseka-Kontovele je zasedel drugo mesto v kategoriji moških zborov in četrto v folklorni kategoriji Zbor »Jakobus Gallus« iz Trsta pa je dosegel četrto mesto v folklorni kategoriji.

Koncert v Kulturnem domu v Trstu

Slovenska prosvetna zveza priredi v nedeljo, 15. oktobra ob 17. uri v Kulturnem domu v Trstu, koncert godbe milice mesta Ljubljane.

Vstopnina: parter 700 lir, balkon 500 lir. Pevci imajo popust.

Predprodaja vstopnic v pisarni Slovenske prosvetne zveze, Ulica Geppa 9/II., v Trstu.

S tržaškega ozemlja

Novi davek je bil uveden protizakonito

Senator Vidali je svojčas poslal ministru za finance vprašanje, v katerem je bilo med drugim rečeno, ali se ministru zdi primerno, da poskrbi za preklc oveljavitve davčnih obremenitev potrošnje električnega toka v tržaški pokrajini, tisto obdavčenje, ki je bilo uvedeno na osnovi zakonov, ki sicer veljajo v drugih italijanskih pokrajinah, ki pa niso bili raztegnjeni na tržaško področje. Vidali je obrazložil ministru izredno stanje tržaškega področja na osnovi mednarodnih sporazumov ter poudaril, da za uveljavitev zakona ne zadostuje navadna okrožnica ravnateljstva davčne uprave in je zato zahteval, da se o tej zadevi izreče vlada.

Na to vprašanje je finančni minister odgovoril, da je »v zvezi z izrednim položajem tržaškega področja ministrski svet nedavno poslal v proučitev zbornicam ukrep, s katerim se določa, da se na tržaškem področju ohrani obdavčitev z državnim davkom potrošnje električnega toka, ki jo določi zakonski odlok št. 226 in ki se nanaša na dobo do 31. decembra 1967. Potem, tako je rečeno v odgovoru ministra, naj bi se postopno prešlo na uveljavitev vseh obdavčitev potrošnje električnega toka tudi v tržaški pokrajini.

Iz tega sledi, da je bilo obdavčenje, ki so ga svojčas uvedli na Tržaškem protizakonito in da bi davek, ki so ga potrošniki elektrike plačali, morali povrniti.

Kulturna prireditev PD »France Prešeren«

Prosvetno društvo »France Prešeren« iz Boljunca priredi v Boljuncu na odprtem v nedeljo, 8. oktobra ob 16. uri, kulturno prireditev ob začetku prosvetne sezone 1967-68.

Nastopajo pevski zbor prosvetnega društva »Slovenec« iz Boršta ter dramska skupina in mešani pevski zbor prosvetnega društva »France Prešeren«.

Praznik grozdja v Boljuncu

Preteklo nedeljo je bil v Boljuncu tradicionalni praznik grozdja. Prireditev je tudi letos organizirala dolinska občinska uprava ob sodelovanju pokrajinske turistične ustanove iz Trsta. Tudi letos je prireditev zelo lepo uspela in privabila v Boljunc izredno dosti obiskovalcev iz bližnje okolice in Trsta.

Popoldne je bil na vaškem trgu pester kulturni spored. Nastopili so: vokalni kvartet in godbeni trio iz Doline, moški pevski zbor »Valentin Vodnik« prav tako iz Doline, mešani pevski zbor »France Prešeren« iz Boljunca, pevski zbor Saici iz Torvisose in folklorna skupina »Danzerini Udinesi« iz Vidma.

Potrebna je izpopolnitev pristaniških naprav

Odbor sindikata Zveze pristaniških delavcev — CGIL v Trstu ugotavlja, da je tržaško pristanišče po zaporu Sueškega prekopa zabeležilo močan padec v svojem tradicionalnem prometu in da postaja splošen položaj v okviru pristaniškega dela v zadnjem času toliko slabši, ker se bliža trenutek, ko bodo zapadle nekatere pogodbe, sklenjene s tujimi podjetji, od katerih utegnejo ome-

njeni klienti odstopiti in tako močno prizadeti obseg zaposlenosti in produktivnosti pristanišča. Nevarnost, da bi se to zgodilo je resna in aktualna. Pomisliti je treba tudi na konkurenčne sposobnosti nekaterih pristanišč na severu in novega pristanišča Bakar, ki je posebej opremljeno za manipulacijo rudnin.

Sindikat meni, da bi bilo potrebno sredstva, ki so predvidena za nekatera obrobna dela v pristanišču, preusmeriti tako, da bi predvsem pristanišče vsposobili, da bi lahko vzdržalo v sedanjem težkem položaju. Med drugim bi treba čimprej razširiti peti pomol ter na njem urediti naprave, ki bi omogočile pristanišču, da bi se glede prometa z rudninami razvijalo vzporedno s pristanišči, ki konkurirajo Trstu.

Predstave Slovenskega gledališča

Slovensko gledališče v Trstu bo začelo svojo sezono 1967-68 v drugi polovici tega meseca, s predsezono pa je dejansko že začelo z vrsto uprizoritev komedije »Moje dete«, v raznih krajih onstran meje. Isto komedijo bo gledališče uprizorilo v nedeljo, 8. oktobra ob 16,30 v Prosvetnem domu na Opčinah, v torek, 10. oktobra ob 20,30 v dvorani »A. Sirk« v Križu, v četrtek, 12. oktobra ob 20. uri pa v Katoliškem domu v Gorici.

Tečaji ruskega jezika

Tajništvo združenja Italija-ZSSR sporoča, da je v teku vpisovanje v tečaje ruskega jezika. Vpisovanje je vsak delavnik od 17. do 19.30 v novem sedežu v Ul. Torrebianca 13/I.

Počastitev spomina Justa Košute

29. septembra je poteklo pet let od smrti nepozabnega tovarša Justa Košute.

V počastitev njegovega spomina daruje tov. Zora Košuta 3.000 lir za sklad našega lista.

Nadaljevanje

Ivan Regent

oktobrski revoluciji koristilo nadaljnji poglobitvi teoretičnega znanja in hitrejšemu revolucioniranju delavskega razreda. Zelo prav ima Regent, ko pravi, da moramo poznati tudi tiste klice, iz katerih je zraslo sedanje tako veličastno socialistično in komunistično gibanje. Poznati moramo, seveda, spoštovati in ceniti vse napore, vsa iskanja, zbiranja sil in tudi vse drobno delo. Kako veliko delo je bilo potrebno za zorenje delavskega gibanja in za njegov nadaljnji razvoj in za rešitev težkih zgodovinskih nalog, si jih lahko predstavljamo le, če si predočimo zgodovino zadnjih šestdesetih let.

Prav tako točna je tudi ugotovitev, ki jo je zapisal Ivan Kreft: »Nihče od tržaških delavcev se ni tako naglo povzpela na vodilno mesto, kakor se je Regent. Toda prva svetovna vojna je paralizirala delavsko gibanje in prizadela Regentovo politično udejstvovanje, po vojni pa so se težave celo stopnjevale, saj se je fašistični teror prav v Trstu osredotočil proti tistemu gibanju, ki mu je stal na čelu Regent.«

Naštevaje življenjskih podatkov nam pove marsikaj, ne pove pa vsega. In to je tudi razumljivo. »Politično delo, ki ga zajema-

jo življenjski podatki — piše ljubljansko »Delo« — nam le še ne odkrivajo najbolj žlahtne plati Regentove misli in srca. To nam odkriva njegova neutrudna zavest za idejno podobo delavskega razreda, njegova prepričanost o humanistični družbi, ki jo ustvarja boj delovnega ljudstva.

S pisano in govorjeno besedo je delavskemu razredu odpiral pota in perspektive, naj je šlo za proletarski internacionalizem, ko so skušali razdvajati italijanske in slovenske delavce, za znanje o družbi, ki so ga zahtevali problemi časa, ali za moralno podobo človeka, ki naj jo pomaga uresničiti umetniško doživetje.

V tem in v življenju, ki je bilo ves čas posvečeno le enemu cilju, je našel moč, da je zadnja leta, že bolan in napol slep še zapisal svoje spomine, da bi do kraja izpolnil to, kar je imel za svojo dolžnost. Ivan Regent je bil za res prijatelj ljudi. Spoznavali smo to v njegovem delu, čutili smo to v osebnih srečanjih, v njegovi preprosti in živahni toploti.

Ivan Regent je umrl potem ko je prehodil dolgo borbena pot. Toda njegova dela bodo ostala živa.

Slava njegovemu spominu!

Odmev in podpora

buržoazija je sodelovala pri intervenciji, so bili pod raznimi imeni ustanovljeni nacionalni odbori za pomoč Rusiji, akcijski komiteji, odbori za boj proti intervenciji, liga prijateljev sovjetske Rusije in podobni. Razvili so živahno aktivnost, da so z ustno in pisano besedo prikazali resnico o Rusiji, s pritiskom na svoje vlade so skušali prisiliti buržoazijo, da bi prenehala z intervencijo. Na zborovanjih in v demonstracijah, v delavskih časopisih in v resolucijah, ki so bile poslale vladi, so poudarjali gesla: »Roke proč od sovjetske Rusije!«, »Kdor gre v vojno proti Rusiji, je izdajalec!«, »Pomoč ruskim sovjetom!«, »Nobene podpore vladi v njenih norih prizadevanjih, da bi ubila demokracijo v Rusiji!« in druga.

Za mednarodni imperializem in gospostvo buržoazije je bilo zlasti nevarno revolucioniranje intelektualnih delavcev, učiteljskega in proforskega osebja, tehničnega izobraženstva, književnikov, umetnikov in novinarjev. Pod vplivom oktorske revolucije se je čedalje več intelektualcev pridružio revolucionarnemu gibanju v lastni državi in sodelovalo v obrambi sovjetske Rusije. Napredni tisk, v katerem so sodelovali najboljši novinarji in publicisti, kot so bili John Reed, Antonio Gramsci, Palmiro Togliatti, Moša Pijade in drugi, je zelo veliko pripomogel, da se je širila resnica o revolucionarnih spremembah v Rusiji. Na stolpcih revij »Troisième Internationale«, »Ordine Nuovo«, »Slobodna reč« in drugih so izhajali plameneči članki o Rusiji in herojstvu revolucionarjev.

Enotna akcija in solidarnost delavskega razreda in vseh svobodoljubnih in naprednih ljudi sta se najbolj potrdili z materialno, predvsem pa moralno pomočjo, ki so jo dajali mladi sovjetski republikli.

J. VRCINAC

(Iz knjige »ZSSR - država Oktobra«)

DELO
glasilo KPI za slovensko
narodno manjšino

List izhaja dvakrat na mesec
Celoletna naročnina 1000 lir

Direktor Marija Bernetič
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj

Uredništvo in uprava:
Trst - Ul. Capitolina 3 - Telef.
44-046; 44-047

Tisk: Tip. Riva - Trst - Ul.
Torrebianca 12